

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы	044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар	12 беттің 1 беті

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пәннің атауы: «Денсаулық әлеуметтануы»

Пәннің коды: DA 3204

БББ атауы: 6B10105 «Қоғамдық денсаулық сақтау»

Оқу сағаттары/кредиттерінің көлемі: 90 сағат/ 3 кредит

Оқытылатын курс және семестр: 3 курс, 5 семестр

Шымкент, 2023 ж.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 2 беті

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар
 ”Денсаулық әлеуметтануы” жұмыс оқу бағдарламасына сәйкес әзірленген және
 кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 1 « 28 » 08 2023 ж.

Кафедра менгерушісі,
 М.Ғ.К., доцент М.А.

Сарсенбаева Г.Ж.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сактандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 3 беті

1. Тақырып №1: Әлеуметтік денсаулық ғылым ретінде.

2. Мақсаты: Әлеуметтік денсаулық пәнін меңгеру. Әдістері мен міндеттерін оқыту.

3. Тапсырмалар:

-Әлеуметтік денсаулық дамуы, міндеттері мен әдістері.

-Әлеуметтік денсаулық құрылымы, функциялары және әдістері.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 1,2 күндері.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

1. ӘД қандай компоненттерін білесіз?

2. ӘД негізгі міндеттерін атаңыз?

3. ӘД қандай негізгі принциптерін білесіз?

1.Тақырып №2: Денсаулықтың әлеуметтік аспектілері.

2. Мақсаты: Денсаулық медициналық-әлеуметтік, әлеуметтік-экономикалық және әлеуметтік-саяси категория ретінде.

3. Тапсырмалар:

* Әлеуметтік саясаттың мәні

* Науқастың әлеуметтік тарихы.

* Денсаулықты талдауға социологиялық көзқарастың мәні.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

5. БӨЖ орындалудың критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 2 күні.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Әлеуметтік саясаттың бағыттары қандай?

2. Әлеуметтік денсаулықтың мәні неде?

1. Тақырып №3: Халықтың психикалық денсаулығы.

2. Мақсаты: Психологиялық және әлеуметтік факторлармен танысу.

3. Тапсырмалар:

* Психикалық денсаулық туралы жалпы түсініктер.

* Биологиялық, психологиялық және әлеуметтік факторлар.

4. Орындау, бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 3 күні.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сактандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 4 беті

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Әлеуметтік-психологиялық факторларды түсіну тәсілдері
2. Әлеуметтік-психологиялық факторларды жіктеу тәсілдері
3. Тұлғаның жетілуі жеке әлеуметтік-психологиялық фактор ретінде.

1. Тақырып №4: Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағы.

2. Мақсаты: Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағының міндеттерімен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

- Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағы.
- Денсаулықты қорғау жөніндегі қоғамдық жаппай қозғалысқа қатысу.

4. Орындалу түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 4 күні.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Қызыл крест және Қызыл жарты ай қоғамдарының одағының қызметі неде?
2. Денсаулық қорғау жөніндегі қоғамдық жаппай қозғалысқа қатысу туралы айтып өтіңіз.

1. Тақырып №5: Әлеуметтік маңызы бар аурулардың эпидемиологиясы.

2. Мақсаты. Әлеуметтік маңызы бар аурулардың эпидемиологиямен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

Әлеуметтік маңызы бар аурулардың ерекшеліктері.

Әлеуметтік маңызы бар аурулардың эпидемиологиясы.

Әлеуметтік маңызы бар аурулардың алдын алуға және емдеуге арналған мемлекеттік бағдарламалар.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 5 күні.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Әлеуметтік маңызы бар ауруларды атаңыз ?
2. Әлеуметтік маңызы бар аурулардың алдын алу шаралары қандай?
3. Әлеуметтік маңызы бар аурулардың ерекшеліктері қандай?

1. Тақырып №6: Профилактикалық медицина. Салауатты өмір салтын насихаттау. Коронавирустық инфекцияны алдын алу.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 5 беті

2. Мақсаты: Профилактикалық медицина түрлері, денсаулықты нығайту тұжырымдамасы мен принциптерімен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

- * Профилактикалық медицина түрлері.
- * Денсаулықты нығайту тұжырымдамасын дамыту.
- * Денсаулықты нығайту принциптері.
- * Денсаулықты ынталандыру.
- * Денсаулық сақтау-табиғат, модельдер, принциптер мен құралдар.
- * Коронавирустық инфекцияның алдын алу.

4. Орындау бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын қастыру.

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 6 күні.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Салауатты өмір салтын қалыптастыруда медициналық қызметкердің рөлі қандай?

2. Салауатты өмір салтының денсаулыққа әсері қандай?

1. Тақырып №7: Өмір салты және адам денсаулығы.

2. Мақсаты: "Салауатты өмір салты" ұғымы.

3. Тапсырмалар: Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуының

- * Салауатты өмір салтының компоненттері.
- * Өмір салтының әртүрлі әлеуметтік топтардың денсаулығына әсері.
- * Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуы.

4. Орындау бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

5. БӨЖ орындау критерилері (1 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 7 күні.

7. Әдебиет (2 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын қалыптастыратын факторлар?
2. "Салауатты өмір салты" әлеуметтік мәні.

1. Тақырып №8: ҚР - да халықтың денсаулығын қорғаудың әлеуметтік-профилактикалық бағыты негізгі принцип ретінде.

2. Мақсаты: Аурулардың әлеуметтік этиологиясы мен әлеуметтік профилактикасының маңызымен таныстыру.

3. Тапсырмалар:

- Халықтың денсаулығын қорғаудың профилактикалық бағыты.
- Әлеуметтік терапияның және әлеуметтік оңалтудың сипаты мен маңызы.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация, реферат, тест тапсырмаларын құрастыру.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 6 беті

5. БӨЖ орындау критерилері (1,2 Қосымшаны қараңыз).

6. Тапсыру мерзімі: оқытудың 8 күні.

7. Әдебиет (3 Қосымшаны қараңыз).

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Әлеуметтік профилактика дегеніміз не?

2. Халықтың денсаулығын қорғаудың әлеуметтік бағыттары қандай?

3 Аурулардың әлеуметтік этиологиясының маңызы қандай?

Қосымша 1

Орындау критеріі: презентация.

Слайдтарды безендіру	
Стиль	• Бірыңғай безендіру стилі • Презентацияның көңілін аударатын стилді ауытқымаңыз. • Қосымша ақпарат мәтін ,сурет астында болмау керек.
Фон	• Суық түсті таңдаңыз
Түсті қолдану	• Бір слайдта 3 түстен артық болмау шарт: фон, мәтін,тақырыбы.
Анимациялық мүмкіншілік	• Компьютерлік анимацияның мүмкіншіліктерін қолданыңыз,бірақ слайдта ақпараттың мазмұнына көңіл аудармау керек.
Слаид түрлері	Слайдтардың әртүрлісін дайындау-мәтінмен,кестелермен, диаграммалармен.
Ақпараттың көрсетілуі	
Ақпараттың мазмұны	• Қысқа сөз және ұсыныстарды қолданыңыз. Тақырыптар аудиторияның көңілін аудару қажет.
Бетте орналасуы	• Ақпараттың көлденең орналастыру. • Экранның ортасында ең керекті ақпарат орналасу керек. - Мәтін суреттің үстінде орналасу керек.
Ақпарат көлемі	• Әр слайдқа қысқа, маңызды ақпарат жазу керек. Әр жеке слайдта нақты пункттер көрсетілу керек.

Орындау критерилері: реферат.

Үлгілік сызба: рефераттың көлемі 5-8 парақ.Реферат кіріспеден,барлық бөлімдердің атауларынан тұрады.Қорытынды және ұсыныс, қолданылған әдебиеттің тізімі.Кіріспеде 1-2 парақта қысқаша тақырыптың мақсаты, маңыздылығы көрсетіледі.Реферат тақырыбының шолу жасау кезінде студент әр түрлі авторлардың пікірлерін сынап бағалайды. Тұжырым 2-5 пункттен тұрады. Қойылатын талаптар:сауатты, материалды жазуда логикалық кезеңділікті сақтау.

QNTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 7 беті

Формат А4, шрифт Times New Roman, шрифт көлемі 14, жоғары алаң, оң жақ, төменгі жағынан 2 см, сол жағынан 3 см;

Қосымша 2

Презентация

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тақырыптың презентациясы	Өте жақсы Бағағасәйкес : А (95-100%); А- (90-94%)	5 әдебиетті қолдана отырып 30 дан кем емес слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді.Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған.
	Жақсы Бағағасәйкес: В+ (85-89%); В (80-84%); В- (75-79%). С+ (70-74%);	5 әдебиетті қолдана отырып 25тен кем емес слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді.Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған.
	Қанағаттанарлық Бағаға сәйкес: С (65-69%); С- (60-64%); D+ (50-54%)	5 әдебиетті қолдана отырып 20 дан кем емес слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде терең білім көрсетпеді. Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптада кемшіліктер жіберді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған жоқ.
	Қанағаттанарлықсыз FX (25-49%) F(0-24%)	5 әдебиетті кем қолдана отырып 20 дан кем слайдтар дайындалған.Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде тақырыпты білмейді Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді.Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылмаған

Реферат

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Реферат дайын	Өте жақсы Бағаға сәйкес: А (95-100%);	Реферат тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 3 әдебиеттен жоғары қолданып 10 парақтан кем болмауы

ONȚÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 8 беті

	A- (90-94%)	тиіс.рефераттың тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетілген.Рефератты қорғау кезінде оқымай- ды, өзі айтып берді. Берілген сұрақтарға мүлтік- сіз жауап берді.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%). C+ (70-74%);	Реферат тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды.2 әдебиеттен жоғары қолда нып 8 парақтан кем болмауы тиіс. Рефераттың тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетіл- ген.Рефератты қорғау кезінде оқымайды, өзі айтып берді.Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағат- танарлық Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (50-54%)	Реферат тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 2 әдебиеттен жоғары қолда- нып 6 парақтан кем болмауы тиіс. Рефераттың тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетіл- ген.Рефератты қорғау кезінде оқыды Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағат- танарлықсыз Бағаға сәйкес FX (25-49%) F(0-24%)	Реферат тиянақты жасалмаған, берілген мерзімге дейін тапсырмады.Рефераттың тақырыбына сәйкес суреттер кестелер көрсетілмеген. Рефератты қорғау кезінде оқыды Берілген сұрақтарға жауап дөрекі қателер жіберді.

Аралық бақылау

Тестілеу

Бақ ылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тестілеу	Өте жақсы Бағаға сәйкес : A (95-100%); A- (90-94%)	Студент қатесіз жауап берді. Берілетін пәннің теориясында, концепциясында, бағыттарында түсінеді. Басқа пәндердің ғылыми жетістіктерін қолдана біледі. Тесттерге 90-100% дұрыс жауап берді.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%) C+ (70-74%);	Студент жауабында аз кемшіліктер жіберді Оқытушының көмегімен материалды жүйелендірді. Тесттерге 75-89%дұрыс жауап берді.
	Қанағаттанарлық	Студент өз жауабында қателіктер жіберді, тек

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 9 беті

	Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (50-54%)	оқу әдебиетімен шектелді. Тесттерге 50-74% дұрыс жауап берді.
	Қанағаттанарлық сыз FX (25-49%) F(0-24%)	Студент дұрыс жауап бермеді, тақырып бойынша негізгі әдебиетті меңгермеді. Тесттердің 50% кем дұрыс жауап берді.

Қосымша 3

Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Лекционный комплекс по дисциплине: "Глобальное здравоохранение" : лекций / каф. общественного здравоохранения-1. - Шымкент : ЮКГФА, 2016. - 17 с.
2. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
3. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы : Эверо, 2015. - 244 бет с.
4. Денсаулық сақтау жүйесінде алғашқы дәрігерлік - санитарлық көмек приоритеті ретінде : дәріс кешені / ОҚМФА. "Қоғамдық денсаулық сақтау - 1". - Шымкент : [б. и.], 2015. - 36 б. с.
5. Биғалиева, Р. К Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару: оқулық / Р. К Биғалиева. - Алматы : Эверо, 2014. - 560 бет. с.
6. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с. : ил.
7. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил.
8. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов ; ҚР БҒМ. - Алматы : ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.
9. Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения: учеб. пособие / под ред. В. З. Кучеренко. - 4-е изд., перераб. и доп. ; Рек. Учеб.-метод. объедин. по мед. и фарма образованию вузов РФ. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2011. - 256 с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сактандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 10 беті

10. Дәулетбаев, Д. А. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару : оқу құралы / Д. А. Дәулетбаев, А. Ш. Әлназарова, Б. А. Әлсейітов. - Алматы : Эверо, 2011.

Қосымша әдебиеттер:

1. Куратко, Д. Ф. Кәсіпкерлік : теория, процесс, практика = Entrepreneurship : монография / Д. Ф. Куратко ; ауд. М. Қыстаубаева [және т.б.]. - 10-бас. - Астана : Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 480 б. с. : (Рухани жаңғыру).

2. Аканов, А. Здоровье населения и здравоохранения Республики Казахстан = Population Health and Care of the Republic of Kazakhstan (White Paper) : монография / А. Аканов, Т. Мейманалиев. - ; Рек. к изд. Учен. советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2014. - 80 с.

3. Аканов, А. Здоровье населения и здравоохранения Республики Казахстан = The White Paper-2 : монография / А. Аканов, Т. Мейманалиев, К. Тулебаев. - ; Рек. к изд. Учен. советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2014. - 85 с.

4. Тель, Л. З. Кодекс здоровья . Евроазиатская система. Сохранения здоровья: монография / Л. З. Тель. - 6-е изд. - Алматы : Эверо, 2012. - 152 с.

5. Тель, Л. З. Энциклопедия здоровья. Здоровье и долголетие. Теория и практика: энциклопедия / Л. З. Тель. - Алматы : Эверо, 2011. - 736 с.

6. Тель, Л. З. Наука о процессах здоровья и выздоровления - валеология - философия жизни : науч. изд. / Л. З. Тель. - Алматы : Эверо, 2011. - 680 с.

7. Здоровье населения региона и приоритеты здравоохранения : учебник / под ред. О. П. Щепина. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2010. - 384 с.

8. Қазақстан Республикасының халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы кодексі [Мәтін] = Кодекс Республики Казахстан о здоровье народа и системе здравоохранения : законы и законодательные акты / ҚР денсаулық сақтау министрлігі. - Астана : Б. ж., 2009. - 320 бет. с.

9. Аканов, А. А. Общественное здравоохранение в Казахстане: концепция, проблемы и перспективы : монография / А. А. Аканов, В. Н. Девятко, М. К. Кульжанов. - Алматы : Б. и ., 2001. - 100 с.

Электронды ресурстар:

1. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).

2. Денсаулық сақтау жүйесінде алғашқы дәрігерлік - санитарлық көмек приоритеті ретінде [Электронный ресурс] : дәріс кешені / ОҚМФА. "Қоғамдық денсаулық сақтау - 1" кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (459 Кб). - Шымкент : [б. и.], 2015. - о+эл. опт. Диск

3. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»		
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы		044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар		12 беттің 11 беті

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ			 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық» кафедрасы			044-58/19
Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар			12 беттің 12 беті